

حمایت به معنای واقعی

بدیهی است آن چیزی که کمیتۀ امداد و بهزیستی به زنان سرپرست خانوار می‌دهد، کفاف زندگی‌شان را نمی‌دهد؛ اما اسماعیل آذری نژاد طور دیگری به موضوع نگاه می‌کند: «البته انتظاری هم نمی‌رود که بیشتر از اینها به آنها کمک شود بلکه حمایت تأثیرگذاری که می‌شود از آنها انجام داد این است که فرصت و شرایط مستقل شدن را برایشان فراهم کرد.»

آن قدر که دیگر به کمک‌هایی از طرف سازمان‌ها هیچ نیازی نداشته باشند؛ «در واقع این موضوع که همیشه مبلغی تحت عنوان کمک به این افراد داده شود نه تنها کفاف زندگی را نمی‌دهد بلکه حتی دلنشین و شایسته هم نیست. بهتر است به توانمند شدن آنها کمک کرد تا هرآن طور که دوست دارند، درآمدزایی کنند.» ضمن این که حاج آقا آذری نژاد با توجه به زندگی‌های متعددی که در این قشر از جامعه دیده است، اشتغال خانگی را بهتر از هر فرصت دیگری برای این افراد می‌داند: «راستش را بخواهید من خیلی موافق اشتغال در بیرون از خانه نیستم؛ چرا؟ خب خانه‌ای را تصور کنید که پدري بالای سر بچه‌ها نیست و مادر خانواده هم برای کسب درآمد، در خانه حضور ندارد. آن وقت چه اتفاقی می‌افتد؟»

البته او معتقد است این خواسته بسیاری از خود این افراد است که فرصت اشتغال در خانه برایشان فراهم باشد تا بتوانند زمان بیشتری را در کنار فرزندان‌شان بگذرانند: «از طرف دیگر، اشتغال‌زایی برای فرزندان جوان این افراد هم باید در اولویت حمایت‌های مورد نیاز قرار گیرد.»

سلامت روان‌شان را دریابیم

فراموش نکنیم بسیاری از زنان سرپرست خانوار، به دلیل فشار زیادی که باید تحمل کنند، از مشکلات اعصاب و روان رنج می‌برند؛ آن قدر که ممکن است آن آرامش طبیعی را که یک زن و یک مادر خانواده باید از آن برخوردار باشد، نداشته باشند: «موضوعی که باعث می‌شود به فرزندان‌شان هم نتوانند رسیدگی کنند. پس چه بهتر است که مراکز، سازمان‌ها و خیریه‌هایی که می‌توانند در این راه قدم بردارند و موقعیت‌های تفریحی، آموزشی، شادی بخش و... را برای این زنان و از آنها مهم‌تر برای فرزندان‌شان فراهم کنند.» حاج آقا آذری نژاد توضیح می‌دهد چنین شرایطی می‌تواند باعث تخلیه روانی کودکان شود و کمی از فشار ناشی از تربیت فرزندان، از روی دوش این مادران برداشته شود.

تعاریف مان را تغییر دهیم

اسماعیل آذری نژاد، فعال حوزه زنان سرپرست خانوار بر این باور است باید بتوانیم تعاریفی را که از این افراد داریم، تغییر بدهیم: «برای مثال، بسیاری از این افراد، همسرانی معتاد دارند که در خانه حضور دارد اما بود و نبودشان خیلی تفاوتی در شرایط ایجاد نمی‌کند. این زنان هم سرپرست خانوار محسوب می‌شوند.» در واقع او تأکید دارد بگوید تنها کسانی که همسرشان به دلایلی مانند طلاق یا فوت حضور ندارند سرپرست خانواده محسوب نمی‌شوند: «یا حتی آن خانمی که شوهرش برای مدتی در زندان به سر می‌برد هم باید بتواند از عهده تربیت فرزندان و مخارج خانواده برآید. چنین افرادی نیاز به حمایت‌هایی چندین و چند برابر افراد عادی ندارند.»

باید و نبایدهای جامعه در رفتار با زنان سرپرست خانوار

به پاس مسؤلیت‌پذیری

فرهنگ‌سازی در هر حوزه‌ای، مدت‌ها زمان برده است تا به نتیجه برسد؛ برای همین است که آگاهی بخشی درباره چارچوب و قواعد و قوانین و حتی نگاه جامعه به زنان سرپرست خانوار هم به گذشت زمان، تلاش و پیگیری نیاز دارد تا این قشر از جامعه که بار سنگینی را به دوش می‌کشند، بتوانند زندگی آسوده و آرام‌تری داشته باشند. برای رسیدن به این اهداف چه باید کرد؟ موضوعی که آن را با اسماعیل آذری نژاد که فعال و حامی حقوق زنان سرپرست خانوار در روستاهای دورافتاده است، در میان گذاشتیم. او از تجربیات، دیدها و شنیده‌هایش از این افراد برایمان گفت و راهکارهایی برای حل این معضلات ارائه کرد.

نگار علیزاده

خبرنگار

یک جامعه پذیرا

«نگرش‌هایمان را باید تغییر بدهیم.» این مهم‌ترین و اساسی‌ترین اصلی است که از نظر اسماعیل آذری نژاد باید به کار گرفته شود تا بتوانیم قدم‌های مثبتی در این راه برداریم: «بسیاری از این خانم‌ها از نگاه‌های عجیب و ناخوشایندی می‌گویند که در محیط‌های مختلف تحمل می‌کنند.» اما واقعا چرا؟ مگر از این دست اتفاقات طبیعی که در نهایت منجر به تبدیل خانم به سرپرست خانواده شده، کم دیده‌ایم؟ پس چرا همچنان با نگاهی سرشار از پرسش و علامت تعجب با آنها برخورد می‌کنیم؟ «اگر به سمت عادی‌سازی پیش برویم و حس متفاوت بودن به آنها ندهیم، حتماً آنها هم با خیالی آسوده‌تر در مسیری که در آن قرار گرفته‌اند، قدم برمی‌دارند.»

مهارت‌آموزی کنیم

اما کسب مهارت، یکی از مهم‌ترین اقداماتی است که هر دختری باید در زندگی‌اش آن را تجربه کرده باشد؛ البته هیچ‌کس با این تفکر که قرار است روزی در چنین موقعیتی قرار بگیرد و تنها سرپرست خانواده باشد، به مسیر ادامه نمی‌دهد اما همیشه پیشگیری بهتر از درمان بوده است. مهارت‌آموزی هم یکی از آن پیشگیری‌هایی است که در چنین موقعیت‌هایی می‌تواند دست‌گیر زنان سرپرست خانوار باشد. چنان‌که حاج آقا آذری نژاد، زنان بسیاری می‌شناسد که با داشتن مهارت‌های مختلف، توانسته‌اند زندگی‌شان را به جایگاه خوبی برسانند. اما فارغ از مهارت‌هایی که پیش از این یاد گرفته شده یا نه، هیچ‌وقت برای کسب مهارت دیر نیست. اسماعیل آذری نژاد معتقد است: «مهارت‌افزایی، شبیه یاد دادن ماهیگیری به زنان سرپرست خانوار است. در واقع اساسی‌ترین حمایتی که می‌شود از این افراد انجام داد، در اختیار قرار دادن فرصت‌های شغلی است.»

درخواست‌های غیراخلاقی

اما شاید پرتکرارترین گلایه این قشر از جامعه، مواجه شدن با درخواست‌ها و خواسته‌های غیراخلاقی است؛ درخواست‌هایی که گاهی در ازای خدماتی که به آنها داده می‌شود بیان می‌گردد. موضوعی که آذری نژاد هم آن را تأیید می‌کند و می‌گوید: «در واقع درست در زمانی که چنین خانم‌هایی، نیاز به حمایتی واقعی و اساسی از طرف جامعه دارند، با برخی از انواع حمایت‌ها روبه‌رو می‌شوند که جنبه واقعی ندارند و صرفاً بهانه‌ای برای دیگر درخواست‌هاست. مواردی از این دست جزو مشکلاتی است که من به طور مکرر با آن برخورد کرده‌ام و چه راه‌حلی جز آگاه‌سازی برای آن وجود دارد؟» به نظر می‌رسد جز در نظر گرفتن انسانیت و درک موقعیت سختی که این افراد در آن قرار گرفته‌اند، راهکار دیگری برای رفع این معضل وجود ندارد: «کاش بتوانیم احساس امنیت و آرامش بیشتری به خانم‌های قدرتمندی که هم مادری می‌کنند و هم وظیفه مهم درآمدزایی و مدیریت مالی خانواده را به تنهایی بر دوش می‌کشند، بدهیم.»